

Vergaderjaar 2016–2017

34 550 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2017

30 420

Emancipatiebeleid

Nr. 108

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 januari 2017

Hierbij bieden wij u de Onderwijsagenda «Samen werken aan de volgende stap» 2017–2020 aan, met als bijlagen de «eilandelijke delen» van respectievelijk Bonaire, Sint Eustatius en Saba¹. Deze Onderwijsagenda is tijdens de onderwijsconferentie op Sint Eustatius op 28 november 2016 ondertekend door de besturen en directeuren van de scholen, de expertisecentra onderwijszorg, de sociale kanstrajecten jongeren, de Raad Onderwijsarbeidsmarkt Caribisch Nederland, de gedeputeerden van onderwijs van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de Minister van OCW.

In deze begeleidende brief geven wij een korte toelichting op de onderwijsagenda en het bezoek van de Minister van OCW aan Caribisch Nederland en de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten. Aan het eind van deze brief gaan we nog in op de toezegging uit het algemeen overleg in de Tweede Kamer van 10 februari 2016 (Kamerstuk 30 420, nr. 243). Een gelijklopende brief is aan de voorzitter van de Tweede Kamer gezonden.

Nieuwe onderwijsagenda, mijlpaal voor Caribisch Nederland

De Onderwijsagenda «Samen werken aan de volgende stap» 2017–2020 (OA 2017–2020) is in goede samenwerking met de betrokkenen in Caribisch Nederland tot stand gekomen. Vanaf november 2015 zijn verschillende bijeenkomsten op de eilanden georganiseerd waarbij de scholen, de andere bij het onderwijs betrokken instellingen en de openbare lichamen inbreng hebben geleverd. Alle betrokkenen hebben een grote inzet getoond.

Het doel van de OA 2017–2020 is dat de leerlingen in Caribisch Nederland in 2020 onderwijs krijgen, dat van voldoende kwaliteit is en dat de onderwijsresultaten aantoonbaar zijn gestegen.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Tijdens de uitvoering van de eerste onderwijsagenda «Samenwerken aan kwaliteit» 2011–2016 (Kamerstuk 32 500 VIII, nr. 166) is er veel werk verzet. De kwaliteit van het onderwijs in Caribisch Nederland en de omstandigheden waaronder de leerlingen onderwijs krijgen zijn de afgelopen vijf jaar verbeterd. Op basis van de Onderwijsagenda 2011–2016 (OA 2011–2016) hebben alle betrokken partijen hard gewerkt om alle leerlingen in Caribisch Nederland onderwijs van voldoende niveau te bieden. Dit heeft ertoe geleid dat alle scholen voor primair onderwijs, één van de drie scholen voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs, twee van de drie Expertisecentra onderwijszorg (EOZ's) en twee van de drie uitvoeringsorganisaties van de Sociale Kantrajecten Jongeren (SKJ) basiskwaliteit hebben gerealiseerd. De overige scholen en instellingen hebben grote stappen voorwaarts gezet en de schoolbesturen, schoolleiders en leraren zijn beter toegerust om hun taken uit te voeren. Dat is een enorme vooruitgang ten opzichte van de situatie van voor de staatkundige transitie (10-10-2010), waar alle betrokkenen heel erg trots op mogen zijn.

Ondanks de grote vooruitgang die is geboekt, zijn nog niet alle ambities gerealiseerd. In de OA 2017–2020 wordt verder gebouwd op de resultaten en verder gewerkt aan de prioriteiten uit de OA 2011–2016:

- Bevorderen van bestuurskracht, professionaliteit en continuïteit
- Een gezond financieel beheer, een ordelijke administratie en een meerjarig financieel beleid
- Effectiever taalonderwijs
- Onderwijszorgstructuur verder op orde brengen
- Onderwijs dat aansluit op een vervolgopleiding en/of de arbeidsmarkt
- Verbeterde randvoorwaarden (huisvesting, leerplicht, wetgeving, arbeidsvoorwaarden en (integrale) samenwerking)

Het accent in de OA 2017–2020 ligt op het eigenaarschap van alle partijen en hun rol bij de kwaliteitsverbetering. Dit geeft alle betrokken partijen in Caribisch Nederland de ruimte om hun verantwoordelijkheid te nemen voor de verdere verbetering van het onderwijs. Gezamenlijk werken wij toe naar een situatie waarin de instellingen in Caribisch Nederland zelfstandig hun taken kunnen uitvoeren.

In de bijlagen bij de OA 2017–2020 geven de eilandelijke partijen een omschrijving van de activiteiten die zij, voor zover nu te voorzien, gaan uitvoeren om de OA 2017–2020 tot een succes te maken. Hiermee zetten zij een belangrijke stap om de beoogde resultaten in 2020 te halen.

Bezoek aan Caribisch Nederland

Aansluitend aan de onderwijsconferentie heeft de Minister van OCW in de week van 28 november 2016 samen met de voorzitters van de PO-Raad en de VO-raad een bezoek gebracht aan Caribisch Nederland. Tijdens dit bezoek zijn scholen voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, het Caribisch Nederlands Wetenschapsinstituut (CNSI), culturele instellingen en organisaties voor LHBT bezocht. Daarnaast is er gesproken met de besturen van de openbare lichamen.

In de gesprekken kwamen de verschillende uitdagingen en thema's die in de nieuwe onderwijsagenda zijn opgenomen aan de orde, net als de ingezette onderwijsverbetering en hoe de onderwijspartijen hier aan werken.

Tevens heeft de Minister van OCW de tomeloze energie en inzet gezien waarmee de onderwijsorganisaties op Caribisch Nederland hier aan werken en de gedeelde ambitie ervaren van alle betrokkenen.

De Minister van OCW heeft tijdens haar bezoek ook de officiële opening van twee schoolgebouwen voor primair onderwijs verricht. Op Sint Eustatius betrof dit de gerenoveerde basisschool «Bethel Methodist School» en op Bonaire het nieuwe schoolcomplex van de «Skol amplio Papa Cornes», dat is opgezet volgens de principes van een brede school.

Daarnaast heeft de Minister een slavenregister uit 1863 dat door de adviseurs conservering van het Nationaal Archief is gerestaureerd en gedigitaliseerd aan de waarnemend gezaghebber van Sint Eustatius overhandigd. Het aangetaste slavenregister was eerder door de Eilandraad van Sint Eustatius overgebracht naar het Nationaal Archief, met het verzoek het te restaureren en digitaliseren. Het slavenregister is voor genealogisch onderzoek van onschatbare waarde. Het Nationaal Archief zal binnenkort een cursus Behoud & Beheer geven op de eilanden. Ook zal in 2017 een training Archivistiek verzorgd worden door het Nationaal Archief.

Tevens heeft de Minister aangekondigd dat het ministerie het Caribbean Netherlands Science Institute (CNSI) op Sint Eustatius financieel zal blijven ondersteunen tot 2023.

Bezoek aan Curaçao, Aruba en Sint Maarten

De Minister van OCW heeft ook Curaçao, Aruba en Sint Maarten bezocht. Zij heeft gesprekken gevoerd met onder meer collegaministers en ook daar culturele- en onderwijsinstellingen bezocht. In haar gesprekken zijn onder meer de mogelijkheden om het aanbod aan beroepsonderwijs, hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in het Caribisch deel van het Koninkrijk te optimaliseren aan bod geweest.

Bijzondere aandacht is gegeven aan een goede aansluiting op de arbeidsmarkt en de aansluiting van de onderwijssoorten op elkaar, zowel binnen als tussen de landen. Omdat Caribische studenten gedurende hun onderwijsloopbaan vaak in verschillende landen studeren, is afgesproken te onderzoeken of er een gezamenlijke Caribische studentenmonitor kan komen, mede gelet op de wens van het Interparlementair Koninkrijks-overleg om inzicht te krijgen in het studiesucces van studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk.

Ook is gesproken over het in kaart brengen van de mogelijkheden om in de regio te studeren. Een en ander laat onverlet dat jongeren uit het Caribisch deel van het Koninkrijk welkom blijven om in Nederland te komen studeren. De Minister heeft toegezegd Nederlandse instellingen te zullen blijven wijzen op hun wettelijke verplichting rekening te houden met de belangen van Caribische studenten bij de vormgeving van de procedures in het kader van de selectie voor opleidingen met een numerus fixus. Zij heeft aandacht gevraagd voor een goede voorbereiding van Caribische jongeren die overwegen in Nederland hun opleiding voort te zetten.

De Minister van OCW heeft op Sint Maarten bekend gemaakt dat met ingang van 1 januari 2017 DUO een tweejarige pilot start om debiteuren op Curaçao, Aruba en Sint Maarten hun studieschuld terug te kunnen laten betalen op lokale bankrekeningen in de lokale valuta, zoals dat ook reeds in Caribisch Nederland kan.

Met haar collegaminister van cultuur van Aruba, Minister-President Eman, tekende de Minister een addendum op het Samenwerkingsprotocol ten aanzien van de Monumentenzorg op Aruba.

Met Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning, mevrouw Suzy Camelia-Römer van Curaçao, ondertekende de Minister een protocol over de samenwerking met betrekking tot monumenten en gebouwd cultureel erfgoed. Tevens overhandigde zij haar de werelderfgoedplaquette voor de historische stad rondom de haven van Willemstad.

In het verlengde van de gevoerde gesprekken streven wij ernaar om in het voorjaar van 2017 met de drie andere landen geactualiseerde actieplannen op te stellen, waarin opgenomen wordt aan welke prioriteiten wij op de korte termijn concreet gaan samenwerken. Tevens geven wij hiermee uitvoering aan de toezegging van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, naar aanleiding van een vraag van het Eerste Kamerlid Meijer (SP) met betrekking tot de optimalisering van het hoger onderwijsaanbod in het Caribisch deel van het Koninkrijk.

Seksualiteit en seksuele diversiteit

Zoals toegezegd tijdens het Algemeen Overleg over de voortgang van het emancipatiebeleid op 10 februari 2016 (Kamerstuk 30 420, nr. 243) informeren wij u hierbij ook over de invoering van de kerndoelen seksualiteit en seksuele diversiteit in Caribisch Nederland.

Ons algemene beeld is dat de scholen in Caribisch Nederland aandacht besteden aan seksualiteit en seksuele diversiteiten en dat de mate van aandacht verschilt. Wij concluderen dat er over het algemeen een positieve ontwikkeling is, waarbij de scholen gebruik maken van expertise buiten hun eigen organisatie. De Minister van OCW heeft tijdens haar bezoek aan Caribisch Nederland een aantal positieve voorbeelden van deze expertise gezien bij organisaties die zich inzetten op het terrein van LHBT. Wij waarderen deze inspanningen van de scholen en andere betrokken organisaties zeer gezien de andere grote uitdagingen waar de scholen de afgelopen jaren voor stonden en deels nog steeds voor staan.

Wij achten het realistisch dat de kerndoelen seksualiteit en seksuele diversiteit gedurende de looptijd van de nieuwe Onderwijsagenda volledig worden ingevoerd en sturen hier ook op aan via de contacten die de afdeling OCW van de Rijksdienst Caribisch Nederland hierover onderhoudt met de scholen en de openbare lichamen.

Voortgang

Wij zullen u, zoals wij dat ook de afgelopen jaren hebben gedaan, via een jaarlijkse brief informeren over de voortgang van de onderwijsverbeteringen in Caribisch Nederland.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. Bussemaker

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker